

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Helyben negyedévre . . . 3 korona.
 Egészévre 12 " "
 Vidéken: negyedévre . . . 5 " "
 Egészévre 20 " "

László József
 laptulajdonos.

Harsányi Sándor
 felelős szerkesztő.

Egyes szám ára 4filler.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Csapó-utca 9 sz. — Telefon: 275
 Kéziratok nem adtnak vissza.

Gondoskodás a nép jólétééről

Debreczen, július 3.

Csendben, reklám és dicshymuszok zengése nélkül kezdte meg két esztendő előtt működését a gazdasági munkás-pénztár s most, aránylag oly rövid időnek leforgása után látjuk, hogy Darányi miniszter ezen alkotásának korszakot alkotó jelentősége van. Rövid élete alatt olyan eredményeket, olyan sikereket ért el ez a pénztár, amelyet — sajnos — igen kevés új magyar intézménynél tapasztaltunk s amelyet teljes mértékben megbecsülni annál is inkább okunk van, mert ez az intézmény reálsan és humánusan karolja fel a nemzet alacsonyabb rétegeinek, tehát a fundamentumának érdekeit.

Csakis a munkások érdekeit helyesen felkaroló intézményekkel óvhatjuk meg népünket e mételey ellen és tarthatjuk meg a haza számára.

És ilyen intézménynek bizonyult a gazdasági munkás- és cselédpénztár, melynek tagjai már háromszázezernél jóval többen vannak s ez a szám napról-napra szaporod-

dik. A pénztár derekasan és becsületesen teljesítette feladatát és mináltt megnyerte a nép bizalmát. A kik ismerik anépet, milyen bizalmatlan és elfogult az urak újításával szemben, azok kellő mértékben tudják méltányolni azt az eredményt, a mely a nép bizalmának elnyerésében áll. Ime hosszas és haszontalan kísérletezés után végre sikerült megtalálni az intéző köröknek azt az orvosságot, melynek türelmes és czélszerű használásával a föld népének nagy sebeit behegészteni lehet. Ez orvosság a cseléd- és munkáspénztár.

Ezért örömmel üdvözöljük a földmíveléstügyi miniszter azon újabbkeletű alkotását, melylyel a pénztár hatáskörét oly alaposan kibővítette, amennyiben azt a temetkezési és kiházasítási egyletek jogkörével is ellátta. Ezzel a kibővítéssel a pénztár egészen a nép lelkéhez ferközött.

És amilyen népszerű ez az intézmény, olyannyira irreális. Ez egyleteket csak olyan műveletlen s az üzleti életben és a biztosítási ágba teljesen járatlan emberek vezetik, mint maguk a tagok s nap-

nap után buknak, magukkal rántván a sok száz tagot, a kik verejtékkel szerzett filléreiket éveken át fizették be a temetkezési vagy kiházasítási egyletekbe. Az ilyen egyletek panamáiról is sokat hallottunk már, e panamák az utóbbi időkben már olyannyira elszaporodtak ugy a fővárosban, mint a vidéken, hogy a belügyminiszter jónak látta szigorú rendeletben ez egyletek működését korlátozni és ellenőrizni.

Se szeri, se száma a szegény embereknek, a kik az ilyen panamák folytán elvesztették a pénzüket.

De most, hogy a gazdasági munkás- és cselédpénztár egyuttal temetkezési és kiházasítási pénztár is lesz, előnyösen változik meg ez az állapot. Mert állami intézmény, tehát a legszilárdabb és legbiztosabb, amit a népnek alkotni lehet, s ez fog a nép rendelkezésére állani, hogy itt biztosítsa magát. Nem lesznek többé panamák, nem kallódik el a nép keservesen összetakarított pénze. Ime ez a munkás- és cselédpénztár kibővítésének közvetlen eredménye!

A „Szabadság” tárczája.

A lázások.

Irta: Guy de Téramond.

Odakünn már hajnalodott, amikor Serge de Saint Ulric gróf elhagyta végre a klubját.

A portás kocsiót futott, a gróf azonban visszatartotta. Gyalog szándékozik hazamenni. Feltúrte kabátja gallérját, azután lassu léptekkel elindult a boulevard aszfaltján. Homloka ugy izzott, mint a kohó; a halantékai pedig lázasan lüktettek. A hűs hajnali szél üdítő árként esapott az arcába, csillapítva kissé zilált gondolatát.

Most tehát mindennek vége, — ő már elkészült, neki már vége. Ősei vagyonát megette a kártya, meg a többi. Nem marad számára más, mint az a kis életjáradék, havi 20 lajosarany, amit egyik nagybátyja hagyott rá örökül.

Négy év alatt készült el a vagyonával. Pedig pompás, nagy stilű játékos volt. A kártya végül mégis elnyelt mindent.

Hiszen akart ő, több izben igyeke-

zett kimenekülni a csábító szíren karjai közül. Felejtést keresett a szerelemben, lovakat vásárolt, a táncestélyeket is fölkereste, megkísérelt mindent, hogy megszabaduljon a démontól, amely végül lesodorta az örvénybe . . .

Lassu léptekkel indult most hazafelé és lelkében, mint ezeryi szemrehányás tolult fel egész multjának képe: a roulette, a zöld asztal, baccarat . . . az álmatlan éjszakák véghetetlen sorozata. Ezen a mai estén az utolsó bankóját nyelte el a bankár szerencséseje.

És mint így lassan hazafelé bandukolt, egy ember került melléje a kődös, hajnali utcában.

— Uram . . . könyörgök . . . egész nap nem ettem semmit . . . olyan . . . olyan éhes vagyok!

Serge ösztönszerűleg a szemébe csipette a monocle-ját. Pillanatra ránézett a koldusra aki megszólította, aztán vállalt vont és tovább indult.

— Uram! . . . könyörüljön! . . . Csak egy csekélységgel! . . .

— Hagyjon nekem békét!

A koldus azonban mint álhatatosabban követte őt.

En egyetemi hallgató voltam . . . doctor juris . . . szerencsétlenség ért . . . a

feleségem vak . . . beteg az anyám . . . négy kicsi gyermek . . .

Serge bosszusan kiáltott rá:

Hagyjon már békét! Takarodjék!

A koldus azonban el nem rettentette a durva hang s meghajlott derékkal tovább folytatta litániáját:

— Nagyon szégyellem hogy koldulnom kell . . . de meg kell lennie . . . és ön nem fog megtagadni egy csekélyke alamisnát ilyen rongyos embertől . . . hiszen ön, uram, gazdag!

Serge hirtelen megfordult és gunyosan felkiáltott.

— Gazdag? Ugy?! . . . Noshát tudja meg, az egész vagyonom havi 20 arany . . . Mért nem jött tegnap, amikor még 50,000 frank volt az évi jövedelmem. Azt hiszi talán, mert új a kalapom és jók a ruhám, ezért már gazdag vagyok? Ezt az ötletét felejtse el; a ruhám meg ki sincsenek fizetve. Irigyel, mert lakk a cipőm? Nos, hát az a szegény varga, aki ez csinálta, sose látja a pénzét. Talán azt irigyli, hogy pompás a lakásom? Ah barátom, holnap már bevonulnak oda a végrehajtók, a fiskálisok és egyéb hitelező és magukkal visznek mindent . . .

En Saint-Ulric gróf vagyok. Család fám visszanyulik a messzi évszázadok

Ez az állami intézmény az, a melylyel az állam a legszorosabban forrhat össze a néppel s ezért ezt az intézményt, ha áldozatok árán is, folyton tökéletesíteni és szélesíteni kell, mindaddig, míg csak minden szegény ember a tagja lesz. S ebben a munkában támogassa minden erejével az államot a művelt és vagyonos magyar társadalom!

Az összevagdalt ékszerész.

A gyilkosnő újabb vallomása.

S a j á t t u d ó s í t ó n k t ő l.
Budapest, július 3.

Az aradi-utczai rémes gyilkosság tettese — mint fővárosi tudósítónk *teleggrafálja* — még a rendőrség foglya. A példátlanul elvetemült gyilkost az éjszakai magános fogság teljesen megtörte. Egész éjjel nem tudott pihenni, nyugtalanul járt-kelt czellájában és folyton sirt. Nem volt mellette senki s a rendőrnek, aki a czella előtt őrködött, szigorúan meghagyták, hogy ne beszélgesse a fogolylyal.

Petró Gyuláné épen nem esinos arezu asszony. Huszonhárom éves csak, de úgy néz ki, mintha harmincznál is idősebb lenne. Határozottan csunya, fekete czigányos típus, merészen felálló orral, szurós tekintettel. Szemei vörösek a sirástól. Míg tegnap makaesul, bátran felelt a vizsgálatot vezető osztálytanácsos kérdéseire, ma hallgatag, elgondolkodó és megtört.

Az újabb vallomás.

Reggel *Farkas* Lajos osztálytanácsos ismét maga elé vezette és ismét

kihallgatta. Mai vallomása csak a gyilkosságot megelőző napok tekintetében tér el fegnapi szavaitól.

Ezt mondotta lényegében:

— Erdei kis részletekre is adott ékszert, de én minél előbb akartam le-törleszteni az adósságomat, hogy az uram ne tudjon róla. Legutóbb azt mondtam neki, hogy jöjjön el szombaton, június 28-án. (Könyez.) Husz forintot szándékoztam törleszteni. Csakugyan meg is jelent nálam Erdei, de nem fizettem neki. Megkértem, hogy jöjjön el hétfőn, mert most egyáltalán nincs pénzem. Erdei nagyon jó ember volt. Nem ment el mindjárt a lakásomról, hanem kinálásonra leült az asztal mellé s közel fél-óraig beszélgetett velem. Erdei nagyon jó ember volt — ismételte az asszony — a részletekért nem zaklatott s ve-
vőivel nem gorombáskodott. Anyagi helyzetemről is beszélünk. — Mondtam neki, hogy nagyon rosszul folyik a sorsom. E közben bejött hozzám a konyhába *Erlich* Etel nevű szomszédnőm és kölesönkérte a teknőmet. Odaadtam neki. Valamivel később bejött *Fogl* Józsefné is, de a mikor meglátta, hogy nem vagyok egyedül, kiment.

Most hétfőn reggel nyolcz és kilencz óra között Erdei ismét eljött hozzám. — Pénzem ekkor sem volt. Megmondtam neki és láttam, hogy a dolog nem tetszett Erdeinek. Még sem gorombáskodott s miután azt mondtam neki, hogy jöjjön el délután, elment. (Az asszony sírva fakad.) Vártam is rá este negyed hétig. Nem jött el s én erre elmentem a férjemhez a műhelybe. Minden este elmentem hozzá. Két kis gyermekemet betettem a kis kocsiba s aztán a férjemmel együtt kimentünk a ligetbe, ott vascoráztunk is. Két kvártélyosom van: *Kardos* János és *Kirsler* Rudolf asztalossegédek. Mikor hétfőn elmentem hazulról, mind a kettő otthon volt.

*Kardos*nak megmondtam, hogy ha

végzetlenségébe. Rokonaim hercegek, márkik és bárók. Ha levelet irtam peeri koronás peccéttel zártam le azt . . . Evi 50,000 frankkal sem tudtam a rangomnak megfelelő módon élni és ön most, amikor 400 frank a havi járandóságom, gazdagnak nevez? Hiszen abból meg sem ebédelhetek illő módon minden nap! . . . E pillanatban azonban nincs egy garasom sem. Várjon tehát még 12 napig, amíg az ügyvédem elküldi a járandóságomat.

A koldus zavartan suttogta: ha 6 neki 400 frankja volna minden holnapra, gazdagnak érezné magát.

— Ej mit! — kiáltott fel a gróf! — maga a gazdag kettőnk közül barátom! Először is magának pompásan jövedelmező keresete van: koldus még pedig az ügyesek fajtájából, aki nem restelli bevárni a hajnalt az utcán, hogy könyörgő szónoklással megcsipje a klubokból hazatérő éjszakázókat. Pszichológiának ez az öné kitűnő: aki éjszakázik, attól könnyű kiesalni a garasokat, mert a hajnal felé a szív érzékeny a férj fárad s a kéz hamar nyul a zsebbe. Aki a játékasztal mellől jön, ritkán tagadja meg a koldustól az alamizsnát. Ön nem is éhezik; sőt pompásan étkezik is, mint jól táplált arczából láthatom.

A ruhák csak mesterségesen rongyosak, otthon mindenesetre meg a jól felszerelt ruhátára. A felesége éppenséggel nem vak, hanem igenis gondos házi-asszony, a ki jó meleg reggelivel várja önt, mikor haza jön.

A keresete naponta 25—30 frank. Ebből félre is rakogat és mire felesperedik a lánya, jól férhez fogja adni egy derék emberhez: az esküvőjén hintóban fog rognni a menyasszony után, mint igazán boldog örömapa. Ön az alamizsna bürokratája: mint munkás, talán koplalna, de így fényes az élete sorja. Az igényei szerények és egyszerűek. Ön nem csak gazdag, barátom. Ön milliomos!

Mialatt a gróf ezeket a szavakat lelkes hangon, olykor kaczagva mondtotta, a koldus szép szerényen, de kitartóan mellette lépkedett. *Serge* most hirteten megállt.

— Itthon vagyok . . . De nem akarom, hogy ezt a hosszú beszédemet hiába hallgatta végig . . . fogja ezt a . . . a . . .

A gróf a zsebébe nyult, keresgél; aztán savanyu arczal egy sous-t huzott elő.

— Ez az összes pénzem e pillanatban.

A koldus méltóságteljesen huzódott vissza; nem fogadta el az alamizsnát. De szintén a zsebébe nyult s gunyosan elővette az erszényét, aztán egy lajossal vett két ujja közé és tiszteletteljesen meghajolva a gróf felé nyújtotta:

— Megengedi gróf ur, hogy ezt a 20 frankot önnek felajánljam?

egy öreg ur találna jönni, mondja meg neki, hogy vártam rá *Akkor volt is 20 forintom s ha eljött volna — biztosan nem ér ez a szerencsétlenség.* Pénzem úgy volt, hogy *Adler Samu aradi-utczai zálogosnál elzálogosítottam az uram és a szobauraim három ruháját.* Huszon-négy forintot kaptam rá. Ezt a pénzt Erdeinek szántam.

Kardos másnap reggel észrevette, hogy a fekete ruhája nincs meg. Kérdőre vont s én megvallottam neki, hogy zálogba tettem. *Kardos* haragosan rámszólt, hogy menten keritssem meg a ruháját s én még korán reggel el is hoztam *Adlertől*, a ki a ruhákat még nem küldte volt be a nagy zálogházba. Ez a ruha volt a vesztem. Ha nem kellett volna kiváltanom . . . a husz forintot oda adtam volna Erdeinek.

Tegnap aztán Erdeinek megvallottam, hogy nem tudtam sehol sem pénzt keríteni. Erdei rámszólt: No lássa, ez már baj, miért nem mondta meg előre. Ne bolondított volna ide annyiszor . . . Aztán összevesztünk és . . . én megöltem.

(A gyilkosnő becsülete.)

Az elvetemült aszony tegnap amikor pedig már égett laba alatt a föld, a becsületét kereste. Mialatt a detektivek egész raja kereste, *Petróné* a büntető járásbírósnál járt. Egy rágalmazási pörének a tárgyalása volt kitűzve dr. *Szekács* Aladár bíró előtt. A szomszédasszonyát, *Tomka* Józsefnét jelentette fel, mert ez azt állította felőle, hogy ellopta a kendőjét.

Megjelent *Petróné* is, *Tomkáné* is, a bíró megpróbálta, hátha kibékülének. De hasztalan. *Petróné*, aki nagyon izgattottan viselkedett, fölpattant a békitő szóra:

— Már hogy hagynám a becsületemet!

Megkérdezte erre a bíró *Tomkánét*, hogy mivel tudja a vádját igazolni. Azt felelte, hogy majd kiderül az igazság, mert az szent igaz, hogy *Petróné* meglopta.

— Föl is jelentem a rendőrségen — tette hozzá az asszony.

— Igaz-e ez *Petróné*? — kérdezte a bíró.

— Nem tudok róla.

— No, látja, akkor nem is tárgyalhatom a maga panaszát. Be kell várnom, hogy mi lesz azzal a panasszal, a melyiket *Tomkáné* tett maga ellen.

— Aztán én várjak addig? — méltatlankodott *Petróné*.

A bíró: Ha olyan nagyon sietős magának a dolog, hát sürgesse meg a rendőrségen.

Az utolsó szó hallattára *Petróné*, mintha összeresztett volna s nem ágált tovább. Nem volt kedve a rendőrségre menni, de egy óra múlva már vitték, mert akkorra kitudódott, hogy ő gyilkolta meg az öreg ékszerészt.

(A férj ártatlan.)

A nyomozás eddig a gyilkos asszony férje, *Petró* Gyula asztalossegéd ellen nem derített ki terhelőt. Sőt szinte bizonyos, hogy Erdei meggyilkolásában tettelesen nem vett részt. Legfeljebb ar-

ról lehet még szó, nem segített-e feleségének a szerencsétlen áldozat holttestének eltüntetésében. Ez a gyanu fennáll, ám e miatt baj nem érheti Petrót. Mert ha meg is tette, ezért a *bünpalástolásért*, a hitveséről lévén szó, nem büntethető. Azért meg épenséggel nem lehetne feleletre vonni, ha csak tudott a gyilkosságról, illetőleg utólagosan tudomást nyert róla. Mert senki a feleségét feljelenteni nem köteles. Ez a magyarázata annak, hogy a rendőrség Petró Gyulát le sem tartóztatta.

(Szembesítések.)

A kihallgatás után az asszonyt bevitték a nyilvántartásba, a hol antropometriai méreteket vettek róla. Innen fölkiérték a fényképezési műterembe, a hol Fischer Adolf lefényképezte. Sötétkék, fehér pettyes empire-ruha van rajta s mielőtt odaállt a gép elé, — *megigazította a ruháját*

Az asszonyt — a tegnapi diszpozíciók ellenére — valószínűleg még a mai nap folyamán átkísérik az ügyészség fogházába. Büntársai az asszonynak úgy látszik, *igazán nincsenek*.

Ma is azt hangoztatta, hogy szörnyű munkájáról nem tudott senki s a két napszámosember, a kivel a kis kocsit egy ideig vitette, szintén nem tudta, hogy a kocsiban holttestet czipelnek.

Súlyomnét s több más tanut ma szembesítették a gyilkosnő férjével és más gyanúsítottakkal. Mindegyikük azt jelentette ki, hogy *nem ezek vitték a kis kocsit*.

A szerencsétlen végü ékszerész tetemének felboncsolása iránt a rendőrség még nem intézkedett, de valószínű, hogy a boncsolást holnap ejtik meg.

(A bűnbánó gyilkos.)

Mint fővárosi tudósítónk késő éjjel telegrafálja, a lefényképezés után *Petróné* lefeküdt czellája ágyára. Délután újra kihallgatták s mikor a rendőr álmából fölverte, hangos *zokogásba* kezdett, ugyanarra, hogy alig lehetett lecsendesíteni.

Kihallgatásakor előbbi vallomását megismételte, majd — könyezve távozóban visszaszólt a rendőrfogalmazóhoz:

— *Kapitány ur! Én nem érem meg az estét.*

Kijelentéséből öngyilkosságra következtettek s a legszigorubb örízet lett elrendelve. Zárkájára előtt állandóan két rendőr áll, egyik folyton figyeli a lesablakon keresztül.

A detektívek ma kinyomozták azt is, hogy *Petróné* összes adósságait kifizette az *Erdeitől* rabolt pénzből. A rablott ékszerek közül pedig egy arany karikagyűrűt elzálogosított.

A Zirczi választás.

Kérvény beadvány ellen.

Saját tudósítónktól.

Budapest, július 3.

Az ez évi május 27-én tartott Zirczi pótválasztáson tudvalevőleg Udvarý Ferencz néppárti jelöltet választották meg képviselőnek 887 szavazattal, **Hunkár** Dénes szabadelvűpárti jelölt 856 szavazata ellenében.

A szabadelvűpártiak nevében Frey Lajos és társai kérvényt adtak be a kir. Kuriához a választás ellen, még pedig felekezeti izgatás, vesztegetés, etetés és itatás czimén.

Fővárosi tudósítónknak alkalmá volt bepillantást nyerni ebbe a kérvénybe a mely tanukra való hivatkozással valóban érdekes adatokkal szolgál a néppárt választási hadjáratára vonatkozólag.

Mindenekelőtt felemlíti a kérvény, hogy a tavalyi — általános választáson Szombathelyen Udvarý *függetlenségi elvek fenntartásával* a szabadelvűpárti jelöltre adta szavazatát és Andre Gyula Zirczi képviselő halálával már *néppárti* jelöltként lépett fel.

Hát ez is érdekes.

De különösképen jellemző az, — ha igazak a kérvény adatai, — mit ő a korteskedésről ír.

Szerintök *Dborai* Miklós néppárti képviselő Eszterga-községben azzal izgatott a zsidók ellen, hogy a mint Shylvek a is zsidók fontonként vágják ki a húst a nemzet testéből. Móri Richard a eziszterezita rendi lelkiatya ellen, mert nem volt a néppárt hive, azzal izgatott, hogy *hitehagyott* és csodálja, hogy eddig is *ki nem kergették a községből*.

Megjegyzendő, hogy a kerület választóinak nagyobb része protestáns, akik tulnyomóan függetlenségi-pártiak és zsidó választó összesen csak 100 van a kerületben.

De hát a kérvény szerint a zsidók elleni izgatással akartak hatni a más vallásfelekezetűekre.

Előadja továbbá a kérvény, hogy a néppárt hallatlan terorizmus fejtett ki, a törvény ellenére vallási momentumokat vitt bele a választási küzdelembe és számos tanut hoz fel a vesztegetés, etetés és itatás bizonyítására.

Végül a kérvényezők azt bizonyítják, hogy Hunkár Dénes és nem Udvarý nyerte el a szavazatok többségét, kéri 60 szavazatnak Hunkár javára való átszámítását és annak kimondását, hogy Hunkár lett a kerület országgyűlési képviselője.

Egyben a bizonyítás elrendelését is kéri.

A kérvényt még szeptemberben tárgyalni fogja a Kuria.

UJDONSAGOK.

Agyonvert földbirtokos.

Az aratók bosszúja.

(*Saját tudósítónktól.*) Borzalmas eset történt tegnapelőtt délután Pusztá-Egres község utcáján, a hol — mint levelezőnk írja — Lay Viktor földbirtokost az utcán agyonverték.

A Lay-féle birtokon, mely a mostani földesurnak a széapja után maradt, az aratást mindenkor a községbeli lakosok végezték s már vagy 10—12 év óta ugyanazok az emberek.

A mult évben ezek az emberek valami okból megszakították az aratási munkát s új szerződés kötést követeltek, mit az uraság, a nagyobb kár elkerülése végett, kénytelen volt megadni, de az aratás után kijelentette maga Lay, hogy többé arató munkára az ő birtokán ne számítsanak.

A tavasszal azonban az aratók mégis felkeresték Layt, a ki elutasította őket s más vidékről szerződttetett munkásokat. Az odavaló emberek mindazt csak ijesztésnek vélték s nem is vállaltak máshol munkát. Nagy volt azonban a meglepetésük, a mikor a mult héten megérkeztek az új arató munkások s hétfőn meg is kezdték a munkát.

A munka nélkül maradt aratók egy része ekkor kétségbe esve fordult Layhoz, hogy adjon munkát nekik. Egy része kapott is, de legnagyobb részét el kellett utasítani.

Tegnapelőtt délután Lay a faluz hajtattott keresztül, a mikor az elutasított munkások közül 10—15 hirtelen elébe került. Elkapták a lovak kantárját s a mikor a koesi megállott, a földbirtokost lehúzták a koesiről s addig verték, a mig mozdulni tudott. Layt még élve ugyan, de eszméletlen állapotban szállították haza, a hol isszonyu kínok között halt meg. A csendőrség eddig tizenkét embert tartóztatott le, a kik a gyilkosságban résztvettek.

A kereskedelmi miniszter a kisiparosokhoz.

Válasz egy feliratra.

A czipésziparosok mult évi kongresszusa feliratot intézett a kereskedelmi miniszterhez. A felirat részletesen beszámolt a czipészipar bajairól, a czipésyiparosok kívánságairól. A feliratra most megjött a miniszter válasza, a melyből közöljük a kisipari szövetkezetekre és az ipartörvény revíziójára vonatkozó részt. Ezekről így szól a miniszteri válasz:

A czipész kisiparosok egy igen jelentékeny részének jövőjét nézetem szerint is első sorban a szakmabeli iparosok szövetkezetekben való tömörülése biztosíthatja.

Az a meleg elismerés, melylyel a kongresszus a vezetésem alatt álló minisztériumnak és az országos központi

hitelszövetkezetnek a kisipari szövetkezetek támogatása terén kifejtett tevékenységért adózott, megnyugtató a felől, hogy a követett irány helyes és magam részéről a rendelkezésemre álló eszközök keretében, ha szükséges és indokolt, elmegyek a kisipari szövetkezetek támogatása terén addig, amíg más jogos érdekek kára nélkül egyáltalán elmehetek.

Az ipartörvény revízióját magam is nagyon fontosnak és lehetőleg mielőbb keresztül viendőnek tartom, annak munkálatait egész erőlyel teendém folyamatba, arra nézve azonban, hogy mely irányban kívánom ezt eszközölni, — mennyiben lesznek a kongresszus óhajai teljesíthetők, az iránt ma nem akarok nyilatkozni, de arról biztosítom a kongresszus végrehajtó-bizottságát, hogy mint minden komoly javaslatot és óhajt, úgy a kongresszus ez irányu határozatait is, komoly megfontolás tárgyává teendém, azon alkalommal kerül érdemleges tárgyalás alá az előmunka kérdése is.

A szakácsnő bosszúja.

Megmérgezett család.

(Saját tudósítónktól.) Megrendítő eset tartja izgalomban Lajosfalva község lakosait.

Winkler Imre orsovai mérnök — így írja levelezőnk — pár héttel ezelőtt érkezett Lajosfalvára a családjával, a hol a nyarat szándékozott tölteni. A nyaralásra magukkal vitték Bachmann Róza szakácsnőt is, a kinek viszonya volt egy Buchstábler Budolf nevű munkással. Winklerék távozása után Buchstábler is elment utánuk, éjjelenként beszökött a lakásba s hajnalban távozott el onnan, a mikor egész napi élelmet vitt magával, a mivel a szakácsné látta el, Winklerné, amint erre rájött, azonnal táviratozott szakácsnőért Temesvárra, Bachmann Rózának pedig meghagyta, hogy másnap, ha az új szakácsnő megérkezik, távozzék el.

Bachmann Róza még azon éjjel a kedvesével mérges növényt (kutyatejet) szedett a mezőn s annak a fehér nedvét mely a tejhez hasonlít, belekeverte a család reggelijéhez készített tejbe. Winklerék gyanutlanul reggeliztek, de alig fél óra múlva valamennyien iszonyu görcsöket kaptak. A szakácsnőt rögtön orvosért küldték, mire azonban a községi orvos megérkezett, Winklerék 4 éves kis leánykája már vonaglott s nem is lehetett megmenteni. A család többi tagja is iszonyu kinokat szenvedett, de azért van remény, hogy életben maradnak. A szakácsnőt és szeretőjét letartóztatták és bekecsérték a törvényszéki fogházba.

* **A dinamit a földmivelés szolgálatában.** A rombolás egyik legborzatóbb eszközének, a terroristák szörnyű fegyverének a legbékésebb, leghasznosabb munka szolgálatában való fölhasználása igazán amerikai gondolat. Az új világban egy idő óta csakugyan szép eredménnyel járó kísérleteket tettek azzal s mint halluk, legutóbb egy Bu dapest környékén

levő nagyobb földbirtokon is kísérleteket tettek vele, hogy egyenletes (körülbelül 2 méter) távolságnyi területen furt méternyi mélységű lyukakba dinamitot helyezve, annak villamos vezeték útján való felrobbantásával forgatják fel a földet. Az összes bateriákat egy központi helyről egyszerre robbantják föl és azt mondják e kísérletekről, hogy igen nagy munkamegtakarítással és csekély költséggel a földnek nagyon tetemes lazítását lehet ily módon elérni. Ha ez az eljárás mód beválik, legalább egy igazán békés és az emberiség valódi javára szolgáló foglalkozás robotjába kerül a pusztítás félelmes eszköze, a mely eddig nagyobbára csak rettegést terjesztett mindenfelé, a hová a technikai haladás magával vitte.

* **A Vigszínház vendégszereplése.** Tegnap foglalkozott a városi tanács Liptai Károly hírlapíró megkeresésével a Vigszínház vendégszereplése ügyében. A tanács magáévá tette a színház-bizottság javaslatát és Makó igazgató beleegyezésétől teszi függővé az engedély megadását.

* **Szabadságolások a városnál.** A városi tanács tegnapi ülése intézte el a szabadságolási, illetve helyettesítési ügyeket. A szabadságolások, illetve helyettesítések a következők:

Simonffy Imre kir. tanácsos, polgármestert Komlóssy Arthur, Komlóssy Arthur főjegyzőt Veesey Imre, Boczkó Sámuel főkapitányt Végh Gyula, Körner Adolf tanácsnokot Oláh Károly, Veesey Imrét Körner Adolf és Kovács Kálmán t. jegyző, Oláh Károlyt Körner Adolf, Hajdu Gyula tanácsnokot Varga Károly, Varga Károlyt Hajdu Gyula, Király Gyulát Szabó Kálmán jegyző, Bészler Károlyt dr. Medgyaszay Dezső, Szabó Kálmán jegyzőt Király Gyula tanácsnok és Kovács Kálmán jegyző, Ábrahám László főügyészt dr. Magoss György alügyészt dr. Dószy Emil tb. alügyészt és dr. Nagy Kálmán tb. alügyészt, Ronesik Lajos főszámvevőt Kondor Kálmán számvevő, Aczél Géza főmérnököt Tikos mérnök, dr. Tóby Elek jegyzőt dr. Tóth Emil tb. jegyző s végül dr. Tóth Emilt Kovács Kálmán helyettesítik.

* **Az indóház megnyitása.** Az új debreczeni vasuti állomás monumentális épülete immár teljesen készen áll, csupán a belső berendezés munkája folyik lázas sietséggel. — A gyönyörű épület szinte világvárosi jellegűt ad a város külső részének. Mint értesülünk, a vasuti állomás megnyitása f. hó 15-én lesz és nem 13-ikán, mint egyes lapok megírták. A megnyitás körül is némi meglepetések lesznek, amennyiben nem lesz ünnepélyes megnyitó aktus, mint azt előre tervezték. A kereskedelemügyi miniszter óhajta ugyanis az, hogy minél egyszerűbben, minden hivatalos pompa nélkül adják át a forgalomnak az új indóházat. Ilyenképen sem Láng miniszter, sem a megbízottja nem jön Debreczenbe a megnyitásra. Most még a csillárok felrakásával és a belső berendezéssel vannak elfoglalva a munkások, de 15-ére minden készen lesz, amikor is a legesekélyebb feltűnés nélkül nyílnak meg az új épület ajtói, hogy a megszorított publikum végre-valakára levegőhöz jusson.

* **A rendőrség statisztikája.** A bünyügyi-osztály június havi munkásságáról most készült el a havi kimutatás, mely a következőket tartalmazza: Elkövetett ember élet elleni eselekmény 15, gyújtogatás 2, lopás 22, vagyon elleni 17, becsületsértés 8 esetben. Kihágási ítélet 419 hozatott. Összesen 444 rendőri bünyügy érkezett. Kézbesítve lett 495 ügydarab. Eltolonczoltatott 134 egyén.

* **Eltűnt leány.** Egy viritó szépségű 18 éves leány, Bogdán Mariska tűnt el a napokban szülei lakásáról. A lány azt mondta, hogy *H.-Böszörménybe* megy varrni — ez az állítása azonban nem bizonyult valósnak. Édes apja ma jelentette az esetet a rendőrségnél, kifejezést adva egyszersmint ama gyanújának is, hogy a leányt valószínűleg Rácz Lajos, jelenleg *Vizaknán* tartózkodó zenész felesége csalta el és vezette a bűn útjára. A bünyügyi osztály most körözi az eltűnt *Mariskát*.

* **Esküvő.** *Feleki* Sándor dr. fővárosi tisztiorvos, az országos nevű költő és műfordító, vasárnap vezeti oltárhoz bájos aráját *Glaser* Malvina kisasszonyt *Budapestben*.

* **A betörők nyomában.** A múlt éjszakai betörők kinyomozására a rendőrség a legszélesebb körű nyomozást indította. A nyomozást maga Végh Gyula h. főkapitány vezeti, aki igen körültekintően és tapintatosan jár el a rejtélyes ügyben. A helyes irányban terelt nyomozás ma már oly szálakat adott Végh Gyula kezeibe, hogy *Dobos* József rendőrbiztos útján, aligha nem hurokra keríti az ismeretlen tetteseket. *Dobos* József rendőrbiztos egyébként tegnap este utazott el *Nagyváradra*, hogy ott nyomozzon tovább, mert a jelek szerint a betörők *Nyiregyházán* haltak meg, innen *Szerencsre* mentek s úgy utaztak tovább *Nagyvárad* felé.

* **A Vilmos huszárok gyakorlaton.** A debreczeni 7. Vilmos huszárezred ez évben a gyakorlatot Aradon és környékén töltik le. Julius 29-ikén érkeznek Aradra, ahol augusztus 11-éig gyakorolozik a debreczeni huszárezred, majd dandárgyakorlatra *Nagy-Zámra* és *Nagy-Zelityére* mennek és így királyi nagygyakorlaton nem vesznek részt.

* **A vadásztársulat a kutyák kiirtása ellen.** Az utóbbi napokban ijesztő mérvben szaporodtak el Debreczen város területén a veszett ebek; sőt itt-ott a macskákon is kiütött a szörnyű betegség. A hatóság — igen helyesen — nyomban és a legszigorubbán intézkedett a baj tovább terjedésének megállításán s a vészes területekről összefogdostatta a kutyákat és macskákat, még pedig oly formán, hogy a sintér házról-házra járt, benyitott az udvarokba és akármilyen zárt helyen találta a kutyát és macskát, irgalmatlanul elfogta s czipelte tovább a sintér telepre, mint a hóhér a delikvenst. Jól lehet, törvény intézkedik arról, hogy ily esetekben az *utcán talált és őrizet nélküli kóbor* kutyák a sintér által elfoghatók, mégis jogosnak és méltányosnak találjuk a kutyát és macskát tartók ama panaszát, hogy a sintér nagyonis túllépi hatáskörét, midőn a szoros őrizet

alatt álló ebeket is erőszakkal kihurezolja az udvarokról. Nem hisszük, hogy létezne arra törvény, hogy a sintér kénye-kedve szerint elhurezolhassa valakinek udvaráról, vagy szobája küszöbéről akár dédelgetett ölebeeskéjét, akár drága vadászkutyáját, a melyért gazdája kezességet vállal, hogy zárt területen tartja és egészséges. Mivel a sintér mindezt nem respektálja, úgy értesülünk, hogy a vadásztársulat tagjai inditanak mozgalmat az irtalmatlan kutya kiirtás ellen és panaszukat, beadvány alakjában a városi tanácshoz szándékoznak beadni.

* **Kabátolvaj szobaleány.** Sialovszky Katalin Kisujszálláson volt vendéglői szobaleány. A napokban távozott el, de véletlenül magával hozta a szeretője — egy cigányprimás — felsőkabátját is. Táviratilag kereste meg a kisujszállási rendőrség Debreczen főkapitányát az enyveskező leány letartóztatása iránt, kit Szócs rendőrbiztos ki is nyomozott s bár a kabátot is megtalálták nála, eddig mindent tagad.

* **Árlejtés az egyháznál.** A debreczeni ev. ref. egyház épület tanácstermében tegnap folyt le az árlejtés az Öry Mihály-féle szepesi 362 holdas birtok bérletére. A bérletet újabb 12 évre Kenyeres Károly gazda ember kapta meg évi 14,220 korona bérért.

* **Szerencsétlenség a Hatvan-utcán.** Nagy Sándor ötvenhárom éves napszamos targonezát tolt a Hatvan-utcán. — Két talyiga közé került, de oly szerencsétlenül, hogy azok ki akarván őt kerülni — összeütözköztek, mire Nagy Sándor karján súlyosan megsebesülve rogyott össze. A szerencsétlen embert a kórházba szállították. A karját valószínűleg amputálni fogják.

* **A központi választmány ülése.** Hajduvármegye központi választmánya a hó 15-én délelőtt 10 órakor ülésezik a megyei székház nagytermében. Az ülés tárgya az 1903. évre szóló országgyűlési képviselő választói ideiglenes névjegyzékek ellen beadott felszólamlások és észrevételek elbírálása.

* **Disznóhalász a Dunaiban.** Ujpesttől kezdve fölfelé, a merre a sertésvész elharapózott, különösen a falvakban, az elhullott sertéseket bele dobják a Dunaiba és ezeket hozza a víz lefelé. Eddig Budapestre ebből az ingyenes szállításból nem jutott, mert utközben kihalászták a cigányok. Mióta a sertésvész kezdetét vette, üzik az ujpesti cigányok a döglött sertések kihalászását, a nélkül, hogy a hatóságok erre gondoltak volna. A jó fogást rendszeren zajos lakoma követi. Eddig nem tudták mire vélni, mi az oka, hogy a cigányok olyan felette jó színben vannak és annyi dáridót esznek. És máig sem tudná a rendőrség, ha egy cigány véletlenül meg nem hívja a komáját, a ki szolgál a község házában. Ez nyomban érdeklődni kezdett, hogy a szives házigazda kánikulában is szokott disznót ölni? A kérdésre az egyik purdó felelt:

— Apám nem ölt disznót, hanem tegnap fogtak egyet a Dunából.

A községi szolga ennek hallatára rögtön elsápadt, rosszul lett. A cigányok megijedtek, orvosért szaladtak, kinek a szolga fájdalmas nyögéssel jelenté fölfedezését hivatalosan, hogy a Dunából

kifogott veszett disznó husából evett. Erre nyomban az állatorvost és rendőrséget mozgósították a hely színére és elrendelték a kész cigánypecsenyék és talált döglött disznók elásátását Fáraó nemzetségének óriási jajveszékelése mellett. A község pedig száz korona pénzbüntetés mellett megtiltotta a cigányoknak a disznóhalászt és ezt a jogot is a halászoknak engedte át.

* **Nagyvásár.** Jövő hó 4-én kezdődik debreczenben a „Nagy-Boldogasszony napi nagyvásár, melynek sorrendje a következő: Augusztus 4-én, 5-én és 6-án, az az hétfőn, kedden és szerdán lesz a bőr, gyapju, méz, dió stb., továbbá toll, iparcikkek, gabona és terményvásár. Augusztus 7-én és 8-án, azaz csütörtökön és pénteken: juhvásár. Augusztus 9-én és 10-én, szombaton és vasárnap: sertés vásár. Augusztus 10-én 11-én, vasárnap és hétfőn: lóvásár. Augusztus 11-én és 12-én, hétfőn és kedden baromvásár.

* **Vendégszereplés a czirkuszban.** A nálunk működő és kitűnő erőkből álló Wollner czirkusznak vendégei lesznek mától kezdve. A fővárosi Carré-féle nagynevű társulat legkitűnőbb tagjai: Miss Lonny, a világhírű szépség és Williém Olschansky rándulnak le hozzánk és élvezetesnek ígérkező vendégfellépteiket a legmelegebben ajánljuk Debreczen műértő és műpártoló közönségének figyelmébe.

* **A posta tévedése.** A debreczeni postahivatal utalványbefizetési osztályának egyik fiatal hivatalnokka kellemetlen tévedés áldozata lett tegnap. Szívességéből váltott valakinek, a kit nem ismer egy ezrest és elnézésből 50 darab egy koronás helyett 50 darab 20 koronás esomagot adott az ismeretlennek, kit most erélyesen nyomoz a bűnügyi-osztály.

MULATSÁGOK.

Dalestély. Vettük az alábbi meghívót:

Meghívó a Debreczeni Kereskedő Ifjak társulatának dalköre saját pénztára javára 1902. évi július hó 12-én, szombaton a nagyerdei „Dobos” pavilonban Fentzl Rudolf karnagy vezetésével tánczezal egybekötött zártkörű dalestélyt rendez, melyre kívül czimzettet és családját tisztelettel megbízza a dalkör nevében Erdélyi István ügyvezető titkár, Somossy László elnök, Szépe Lajos pénztáros. Belépti-díj személyenként 2 korona. Család-jegy 3 személyre 4 korona. Jegyek előre válthat: Szabó Lajos Fiai, Zádor Lajos, Donogán és Somossy urak üzletében és este a pénztárnál. Kezdeté 8 és fél órakor. Műsor: 1. Nyitány. Magyar Testvérek zenekarától. 2. Óseink emléke. Huber K. Éneklő a dalárda. 3. Szemere József, hegedű solo. 4. Tihanyi Echóhoz férfikarra. Másesaytól. Éneklő a dalárda. 5. Népdalegyveleg. Fővényesi átíratában. Éneklő a dalárda. 6. Donogán Istvántól népdalok. 7. Rákóczy-induló. Éneklő a dalárda.

IRODALOM.

Első csokor.

Egy 16 éves poéta.

Csinos kis füzet került a kezünkhöz. Mezőtúrról küldték kedves levél kíséretében. Szép Ernő, a mezőtúri gymnasium hatodik osztályának jeles növendéke a könyv szerzője. Mint minden gyerek munkát, ezt is bizalmatlanul vettük kézbe. Hisz annyi silány verses könyv fordul meg manapság a szerkesztőségekben, hogy bizony nem nagy bizalmat gerjeszthet az a könyv, amelyen nyomtatott betűvel van feltüntetve, hogy „főgymnasiumi tanuló.” Azonban, a mint a fiatal gyerek-poéta verseskönyvét lapozgattuk, annál nagyobb lett meglepetésünk. A kis piros füzet kézzel kézre járt és elragadtatás hallatszott csak. Az újságíró kollegák, a mi poétánk, fejet hajtottak a 16 éves gymnazista munkája előtt, mert a gyerek igazi poétának bizonyult, a kinek tele van a szíve 16 éves korában és olyan búbajosán tudja elmondani azt amit érez.

Szép Ernő csak most bontogatja szárnyait, — hatalmas szárnyait — és mint leveléből kitűnik, máris elérte a poéta végzet. A mi fiatal poétánk beteg. Mellbeteg. Szegény vagyontalan fiú, aki göresösen ragaszkodik az élethez. Az orvosok haladéktalanul *Gleichenbergbe* küldik, beteg tüdejét gyógyítani. Ebből a kis könyvből remél klimatikus gyógyfürdőbe juthatni és ha van könyörületes Isten: bizonyára eléri a célját. A versein is meglátszik, hogy fiatal kora dacára, a sors csapások már megtörték. Olyan busan mondja el *Tavaszi* című versében, hogy milyen az ő tavasza:

Csiesereg a fecske . . . és a léget
Paesirta ének szántja át
. . . S én fonyadó tüdővel szívom
Nyíló virágok illatát.

Szép Ernő verskötetében sok a költszet, még több a finom, beteg lélek érzésteljes, borongós hangulata. Az ifjuság színes zománca ri le minden verséről és az olvasót szinte melancholiába ejti az a tragikus szellem, ami az egészet átlengeti. Fel-feltör benne a hazafias érzés és szép strófákat ír hazaszeretettől áthatott hangon. Hogy milyen tömör, gondolatelljes a munkája, arra fényes bizonyítékként itt adjuk egy hat soros versét, a mely becsületére válnék bármely hirneves poétáknak:

Rózsa az élet
Szívjuk a mézet
Szirmairul! . . .

. . . Szívjuk a mézet:
Rózsa az élet —
S a rózsá: lehull! . . .

Az *Első csokor* jó része Heine fordításokból áll. A beteg, szerelmes Heine természetesen nagy hatással van Szép Ernőre. Nem esoda ha előszeretettel foglalkozik vele, de azt sem csodáljuk, ha (16 éves lévén) a legnehezebb fordítások

— mert Heinét fordítani *Endrődynek* sem nagyon sikerült — jobban próbára teték az erejét. De nem a fordítások, hanem az eredeti versek adnak kiváló értéket a verskötetének. Remélhető, hogy sok, a költészet iránt érdeklődő ember akad, aki megszerezi Szép Ernő verskötetét, hogy a beteg poéta-fiúnak alkalma nyíljon fizikai erejét a maga ifjui pompájában visszahozni, hogy mi sem gátolja abban, hogy idővel sok ilyen szép munkával gazdagítsa a magyar irodalmat. — A verses füzet Debreczenben László Albert és társa könyvkereskedésében kapható 1 korona 50 fillérért.

TÁVIRATOK.

Anarkista összeesküvés az olasz király ellen.

Nápoly, július 3. (*Saját tudósítónktól.*) A rendőrség ma letartóztatott két anarkistát. Kiderült, hogy egy titkos anarkista-szervezet halálra tette Viktor Emánuel királyt s a gyilkosság végrehajtásával a letartóztatott két embert bízták meg. A hatóságok a letartóztatást titkolják, mert azt hiszik, hogy kézrekerítik a titkos szövetség többi tagját is.

Országos tanárgyűlés.

Szabadka, július 3. (*Saját tudósítónktól.*) Ma kezdődött meg az országos középiskolai tanárgyűlés, melyen számosan vettek részt Debreczenből is. A város fellobogózza fogadta a vendégeket. *Beöthy* nagyhatalásu beszéde után *Boncz* miniszteri tanácsos, *Wlassics* miniszter képviselőjében üdvözölte a tanárokat, majd az elnök indítványára táviratban köszöntötték a minisztert.

Lengyelek üldözése.

Posen, július 3. A poseni országos törvényszék ritka szigorú ítélettel sújtott tegnap két poseni lengyel író. *Két évi szigorú fogságra ítélte dr. Kaspari-Golde* írónt és *Morasti* kiadót, a miért egy németellenes külföldi lengyel brosúrát terjesztettek.

A bordeauxi szőlők elpusztultak.

Bordeaux, július 3. (*Saját tudósítónktól.*) A tegnapi zivatar teljesen megsemmisítette a bordeauxi szőlőket. Az idén Bordeauxban nem fognak szüretelni. A kárt három millió frankra becsülik.

Vonatösszeütközés.

Temesvár, július 3. (*Saját tudósítónktól.*) Az éjjel a temesvári pályaudvarról szabályszerű időközökben indultak Budapest felé a 743. és 763. számú tehervonatok. Fél 1 órakor Valkány és Oroszlámos között a nagy viharban és sűrű sötétségben a második tehervonat beleütközött az előtte menő tehervonatba. Papp József fékező meghalt. A második

vonat részben szétrombolódott és a vágány megrongálódott, úgy, hogy az összes budapesti vonatok négy órai késéssel érkeztek Temesvárra. A vasuti igazgatóság bizottságot küldött ki a helyszínére.

Polgári iskolai tanárok gyűlése.

Brassó, július 3. (*Saját tudósítónktól.*) Az ország polgári iskolai tanárai ma tartották nagygyűlésüket. *Földes Géza* nagyhatással beszélt a polgári iskolák nemzeti hivatásáról.

Tüz gróf Potoczki lakásán.

Páris, július 3. Gróf Potoczki lakásán tegnap este tűz támadt, a mely értékes képeket és más műtárgyakat pusztított el. Minthogy a gróf most nincs Párisban, a kárt még most nem lehetett pontosan meghatározni. Hozzávetőleges becslés szerint a kár meghaladja az egy millió farnkot.

Leégett szálló.

Marienbad, július 3. A „Rudolfsteim“-szálló reggel kigyuladt és leégett. *Windisch* Mária magánzónő és *Pilek* Ferencz iparos bennégtek. Egy ismeretlen asszony a második emeletről leugrott és életveszélyesen megbesesült.

TÖRVÉNYKEZÉS.

A felosztott milliók.

A kadarkuti nábob végrendelete.

(*Saját tudósítónktól.*) Nagy feltűnést keltett a tavasszal az a bűnpör, a melynek hőse Nagy Ákos földbirtokos volt, kit végrendelet hamisításért és hamis tanúzásra való felbujtásért vont felelőségre a pestvidéki törvényszék. A tárgyalás utolsó napján a károsult örökösök kijelentették, hogy a hagyaték dolgában kiegyezkedtek és hogy panaszukat visszavonják, ám azért a törvényszék Nagy Ákost elítélte.

Most nyilvánosságra jutott, hogy a pörös örökösök hogy osztottak a két és egynegyed milliós vagynon.

A hagyatékot a három főtörzs szerint jóformán egyenlően osztották meg. A hagyaték ugyanis 2.233.963 korona értékben vétetvén fel, egy-egy főtörzsre 722.835 korona jutott volna.

Hogy azonban a pereknek véget vessenek s a hagyatékot békés utou feloszthassák, mindegyik törzs érdekeltjei a fenti összegből engedményeket tettek Nagy Ákos javára. Nevezetesen: *Grubanovich* Géza összesen 259.000 kor. engedményt tett, a *Goócs-ág* pedig 122.835 koronát engedett el. Nagy Ferencz törzséből is tétetett engedmény, csakis *Blaskovits* István tartotta fenn teljesen kiskoru gyermekei igényeit, úgy, hogy gyermekeinek osztályrésze 178.835 koronában állapított meg.

Nagy Ákose szerint az egyes örö-

kösök által részére ajándékozott morzsákat kapta csak, a melyek tekintélyesek ugyan, csakhogy örökösödési illetékek kívül az összes hagyatéki gondnoki és egyéb költségeket tartozik viselni és a neki jutott értékek fejében ingatlanokat vett át, melyekből részben a többiek készpénzbeli örökösét kifizetni tartozik. E szerint a *Goócs-ág*nak, melyre 600.000 korona készpénzérték jutott, érdemes volt perelni, holott a kiskoru Nagy Márton, kinek érdekében a kettős végrendelet készült s kiből állítólag az elhunyt Nagy Márton horvát bánt akart csinálni — törvényes osztályrésze fejében csakis 22.000 koronát kapott.

Ez az osztályegyezség a pestvidéki járásbiróság, mint hagyatéki bíróság előtt kötöttet és ezen egyezség joghatálya az árvaszék jóváhagyásától van függővé téve. Így tehát nagyon lehetséges, hogy Somogy vármegye árvaszéke azt jóvá nem hagyja, miután a végrendeleti örökös csakis 22.000 koronát kapott az egyezség által, holott az atyja, Nagy Ákos az egyezség által mégis mintegy 400.000 korona értékhez jutott.

§ **Utazás egy 5 koronás körül.** A debreczeni kir. törvényszéket egy öt koronás foglalkoztatta. Hamis-e, nem-e, nem lehetett megállapítani, mert voltak olyanok is, akik jónak, olyanok is, akik hamisnak mondták. Négy m.-szigeti ember ült a vádlottak padján. — Sokáig huzelták őket vizsgálóbíró, rendőrség, törvényszék elé és mind egy öt koronás miatt. *Deutsch* Henek szigeti gabonakereskedő kapta valakitől az öt koronást, a mikor még új volt. Nem látott rajta semmi gyanusát, tehát tovább adta, vagyis akarta csak adni. Az állomásnál akart vele jegyet váltani, de ott gyanut keltett a pénzdarab, amiért is az állomás főnök, *Stiegli* Kálmán elé vitték.

Stiegli kijelentette, hogy a pénz jó, de mivel a pénztárnál nem akarták elfogadni, *Deutsch* nál maradt. Így került aztán *Deutsch* bevásárlójához, *Löfkovics* Hájem ügynökhöz. *Löfkovics* *Stern* Józsefhez ment vele. *Stern* zsák-kölcsönző M.-Szigeten, de mindez elég volt ahhoz, hogy vonakodjék az öt koronás elfogadásától. *Löfkovics* azonban kapacitálta, hogy fogadja el, mert az állomásfőnök azt mondta, hogy jó az öt koronás, továbbá hogy visszaveszi, ha amaz nem tud tuladni rajta. *Stern* Józsefnek egy váltója járt le másnap a szigeti Osztrák-Magyar Bank fiókjánál. A feleségét küldte a bankba, hogy rendezze az ügyet, a többi közt a gyanus öt koronást is átadva neki. A bank azonban nem volt kapacitálható, sőt azt is megtették, hogy a pénzt elkobozták és megtették a bűnügyi feljelentést. Így került aztán a négy ember hamis pénz forgalomba hozása miatt a debreczeni kir. törvényszék elé. Kihallgatták a tanukat, köztük a szigeti állomásfőnököt is, aki annak idején jónak minősítette az öt koronást. A tanuk kihallgatása után, mivel bebizonyult, hogy a négy vádlott jóhiszeműleg járt el a dologban; az ügyész elejtette a vádat, mire a törvényszék beszűntető végzést hozott.

